

УДК 378.147.091:[811.111'42:070]

СИСТЕМА ВПРАВ ДЛЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ЧИТАННЯ НА ОСНОВІ АНГЛОМОВНИХ ПІАР-ТЕКСТІВ

Вавіліна С.Г., аспірант

Запорізький національний університет

У статті представлена підсистема вправ для навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання на основі англомовних піар-текстів, описані типи та види вправ кожної групи у відповідності з етапами такого навчання та наведені приклади вправ.

Ключові слова: професійно орієнтоване читання, піар-тексти, майбутні журналісти, підсистема вправ, медіаграмотність.

ВАВИЛИНА С.Г. СИСТЕМА УПРАЖНЕНІЙ ДЛЯ ОБУЧЕННЯ БУДУЩИХ ЖУРНАЛИСТОВ ПРОФЕСИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОМУ ЧТЕНИЮ НА ОСНОВЕ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ПИАР-ТЕКСТОВ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье представлена подсистема упражнений для обучения будущих журналистов профессионально ориентированному чтению на основе англоязычных пиар-текстов, описаны типы и виды упражнений каждой группы в соответствии с этапами такого обучения и приведены примеры упражнений.

Ключевые слова: профессионально ориентированное чтение, пиар-тексты, будущие журналисты, подсистема упражнений, медиаграмотность.

VAVILINA S. THE SYSTEM OF EXERCISES FOR TEACHING THE JOURNALISM STUDENTS FOREIGN LANGUAGE READING FOR SPECIFIC PURPOSES ON THE BASIS OF PR TEXTS / Zaporizhzhya National University, Ukraine

The article presents the subsystem of exercises for teaching the journalism students foreign language reading for specific purposes on the basis of PR texts. It also describes the types and kinds of each group exercises in accordance with the learning stages and gives the examples of exercises.

Key words: reading for specific purposes, PR texts, future journalists, subsystem of exercises, media literacy.

Професійна діяльність випускників факультету журналістики, а саме майбутніх журналістів, спеціалістів зі зв'язків із громадськістю, працівників рекламних агенцій, копірайтерів та ін. включає написання аналітичних статей, проведення презентацій, участь у переговорах, виставках та конференціях, створення публіцистичних статей, прес-релізів, бекграундерів, факт-листів, бай лайнерів, заяв для ЗМІ, іміджевих статей, іміджевих інтерв'ю, кейс-стори, ньослеттер, прес-ревію, аналіз аналогічних праць конкурентів і колег, ведення кореспонденції та документації, зокрема іноземною мовою. Основним структурним елементом навчання іноземної мови професійного спрямування є комунікативні вміння в області читання, говоріння, аудіювання, письма та перекладу. Серед зазначених видів мовленнєвої діяльності саме читанню належить виключно важлива роль у житті спеціаліста як основному засобу задоволення комунікативних, пізнавальних та професійних потреб. Включення до змісту навчання такого ресурсу як англомовний піар-текст, та його ефективне використання при формуванні навичок та вмінь професійно орієнтованого читання зумовлено вимогами Типової програми з англійської мови професійного спрямування щодо розвитку критичного мислення та конкретизації сфер, ситуацій та типів текстів відповідно до професійних потреб кожної спеціальності [1]. Успішність навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання на основі англомовних піар-текстів залежить від ефективної методики та системи вправ як умови її реалізації. Отже, метою статті є представити систему вправ для навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання з використанням англомовних піар-текстів.

Питанню створення системи вправ присвячені роботи багатьох методистів: І.Л.Бім, В.А.Бухбіндера, Н.І.Гез, Н.О.Демченко, Г.О.Китайгородської, Б.А.Лапідуса, Ю.І.Пасова, В.Л.Скалкіна, Н.К.Склярєнко, С.К.Фоломкиної та багатьох інших. Під системою вправ

слідом за А.Н.Щукінін ми розуміємо сукупність типів та видів вправ, об'єднаних згідно з призначенням, матеріалом і способом їх виконання [2; 302]. Якщо мова йде про навчання окремого виду мовленнєвої діяльності у відповідних умовах і на визначеному матеріалі, що не охоплює всі вміння у цьому виді мовлення, то використовується поняття «підсистеми вправ». Оскільки в межах нашого дослідження відбуватиметься формування вмінь лише професійно орієнтованого читання та лише на основі піар-текстів, то у нашій роботі ми ставимо за мету розробити підсистему вправ для навчання професійно орієнтованого читання на основі цього виду текстів.

Підсистема вправ, яку ми пропонуємо, була розроблена на основі загальної системи вправ для навчання спілкування іноземною мовою за Н.К. Складенко [3;89] та містить три основні групи вправ: 1) для формування медіаграмотності; 2) для формування мовленнєвих навичок професійно орієнтованого читання; 3) для розвитку вмінь ПОЧ. Кожна з цих груп в свою чергу поділяється на дві підгрупи вправ (див. Таблицю 1).

Таблиця 1 — Підсистема вправ для навчання професійно орієнтованого читання на основі англомовних піар-текстів

Підсистема вправ для навчання ПОЧ на основі піар-текстів					
1) група вправ для формування медіаграмотності		2) група вправ для формування і вдосконалення мовленнєвих навичок ПОЧ		3) група вправ для розвитку і вдосконалення вмінь ПОЧ	
підгрупи вправ		підгрупи вправ для формування і вдосконалення		підгрупи вправ	
1.1) для формування навичок критичного мислення	1.2) для розвитку і вдосконалення вмінь аналізувати та інтерпретувати медійну інформацію	2.1) лексичних навичок ПОЧ	2.2) граматичних навичок ПОЧ	3.1) для підготовки для ПОЧ піар-текстів	3.2) для розвитку і вдосконалення вмінь інформативного та референтного ПОЧ

Реалізація вправ здійснюється поетапно. На *підготовчому етапі* відбувається формування навичок критичного мислення, необхідних для розуміння будь-яких медійних текстів та піар-текстів зокрема. Цей процес залучає активізацію як фонових, спеціальних знань студентів, так і лінгвістичних знань. Дії, що виконуються на цьому етапі дозволяють перейти до підготовки до читання англомовних піар-текстів. На *основному етапі* розвиваються вміння всіх видів професійно орієнтованого читання у відповідності до основної мети нашого дослідження. Паралельно з цим набувають подальшого розвитку та вдосконалюються вміння медіа аналізу. *Завершальний етап* спрямований на вдосконалення вмінь професійно орієнтованого читання. При цьому рівень сформованості медіа грамотності дозволяє здійснювати критичний аналіз та узагальнення щодо ідеологічних аспектів медіа текстів, їх структури, мови та символів.

У Таблиці 2 представлено розподіл типів і видів вправ згідно з трьома етапами навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання. При описанні типів і видів вправ ми спиралися на методичні вимоги до вправ, запропоновані Н. К.Склярєнко [4].

Таблиця 2 — Етапи навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання на основі англомовних піар-текстів

Етапи навчання	Групи/підгрупи вправ	Типи вправ	Види вправ
Підготовчий	1.1) для формування навичок критичного мислення	Комунікативні, рецептивно-репродуктивні та продуктивні	Обговорення ролі медіа в житті сучасної людини, генерація ідей в режимі мозкового штурму щодо засобів подачі та висвітлення певних подій або суспільних питань різними засобами масової інформації, ознайомлення з ключовими концепціями медіа грамотності
	2.1) для формування лексичних навичок ПОЧ	Некомунікативні, рецептивно-репродуктивні	Заповнення таблиці з опорою на виділені слова, вирішення кросворду, знаходження лексичних одиниць, що позначають цільову аудиторію, підбір антонімів та синонімів до виділених слів, знаходження фразеологізмів та ідіоматичних виразів, розшифровка абревіатур, встановлення значень неологізмів за відомим елементом, визначення ключових слів тексту та створення демонстраційних таблиць (Word Walls)
	2.2) для формування граматичних навичок ПОЧ	Некомунікативні, рецептивно-репродуктивні	Завершення незакінченого речення, внесення до тексту пропущених слів, речень, пунктуаційних знаків, виправлення помилок або непослідовності речень, вибір варіанту закінчення речення, знаходження речень різних типів

Таблиця 2

	3.1) для підготовки до ПОЧ піар текстів	Комунікативні, рецептивно-репродуктивні та продуктивні	Аналіз складових частин піар-тексту, обговорення особливостей структури тексту, прогнозування тексту на основі аналізу заголовків, підзаголовків, фотографій та зображень, визначення типу і жанру піар-тексту, складання запитань до тексту, вправи для розвитку скорості читання, для формування правильного зовнішнього та внутрішнього інтонування
Основний	1.2) для розвитку вмінь аналізувати та інтерпретувати медійну інформацію 3.2) для розвитку вмінь референтного та інформативного видів читання 2.1) для вдосконалення лексичних навичок ПОЧ 2.2) для вдосконалення	Умовно-комунікативні, рецептивно-репродуктивні та продуктивні Умовно-комунікативні та комунікативні рецептивно-продуктивні	Аналіз медіатекстів із використанням питань до Ключових концепцій медіаграмотності в якості керівництва, знаходження підтвердження та обґрунтувань концепцій в текстах, виявлення протиріч за допомогою шаблону Mind and Alternative Mind Portraits Читання піар-текстів різних жанрів та типів, визначення основних структурних елементів тексту, знаходження найбільш/найменш важливої інформації, створення карти понять та термінів, встановлення взаємовідношень між вербальною та невербальною інформацією тексту, складання плану, створення піар-тексту за схемою, створення характеристики компанії на основі представленої в тексті аргументації (див. вступний етап) (див. вступний етап)

	граматичних навичок ПОЧ	Некомунікативні, рецептивно-репродуктивні	
		Некомунікативні, рецептивно-репродуктивні	

Таблиця 2

Завершальний	1.2) для вдосконалення вмінь аналізувати та інтерпретувати медійну інформацію	Комунікативні, рецептивно-репродуктивні та продуктивні	Здійснення узагальнень та висновків щодо основних ідейних положень медіаграмотності, використання Ключових концепцій в якості керівництва при аналізі інших медіа текстів, створення особистісного та аналітичного відгуку на медіатекст за схемою
	3.2) для розвитку і вдосконалення вмінь пошукового, переглядового та ознайомлювального (референтного) та вивчаючого (інформативного) видів читання	Комунікативні, рецептивно-репродуктивні та продуктивні	Визначення основної та другорядної інформації, пояснення змісту заголовку та підбір власного заголовку, відповіді на запитання до тексту, складання плану, вираження згоди/незгоди з твердженнями, визначення основної інформації тексту, порівняння пір-текстів та оцінювання їх інформативності та ефективності, здійснення висновків, створення графічних схем

Нижче наводимо приклади кожної групи і підгрупи вправ.

Група вправ для формування медіаграмотності (1)

Мета: формування навичок критичного мислення

Приклад 1

I've brought in print ads from a variety of sources. You will be looking at different print ads to compare them for emergent themes.

1) *Individually flip through the ads to find three that capture your attention.*

2) *Select one to share with the group, explaining what it was that caught your attention.*

3) **Compare** *the ads to determine any similarities (e.g., images, words, colours, target, technical qualities, position, and fonts).*

- 4) **Sort** the ads into categories. Compare the ads in each category to generalize about how and why items in a category are similar. Explain the rule to the class or guess the rules of other groups (e.g., food ads use a lot of close-ups, ads for males tend to use dark or contrasting colours).
- 5) **Order** the ads into a sequence according to any rule determined by the group (e.g., realistic...unrealistic, humorous...serious, light...dark).. Explain the rule to the class or guess the rules of other groups. Create a sequence to tell a story. Tell the narrative.
- 6) Develop questions or speculations about conventions used in ads and why they are used.
- 7) Conduct an **inquiry** to find more examples of ads or other media and/or research companies or advertising to answer questions or confirm speculations.
- 8) Create a media work that fits into the category or sequence, and explain why it belongs.
- 9) Relate the categories to the key concepts for media literacy

Мета: вдосконалення вмінь аналізувати та інтерпретувати медійну інформацію з опорою на ключові концепції медіа грамотності. Створення аналітичного відгуку

Приклад 2

- a) *There is a text for you to analyze. Read carefully.*
- b) *Use this Analytical Response Sheet to help you complete your analytical response. Remember that you may not find evidence of all four key concepts. Some may be obvious, others may be hidden, and others may not be displayed. Try to choose the three key concepts that most strongly relate to the text.*

Analytical Response for Media Text

- 1) Identify the purpose of the text. Give evidence to support your answer.
Identify the target audience. Give evidence from the text to support your answer.
- 2) Fill in the chart below for the three key concepts that most strongly relate to the media text.
After completing the chart, prepare an evaluative statement.

Key Concept	Examples from the Text	Connection between key concept and example
Key Concept 1: All media are carefully wrapped packages		
Key Concept 2: Media construct versions of reality		
Key Concept 3: Each person interprets messages differently		
Key Concept 4: The media have special interests (commercial, ideological, political)		

Evaluative Statement:

- c) *When preparing your analytical response, complete the following steps:*
1. *Examine the media text.*
 2. *Take a second look at it (and a third and fourth, if necessary).*
 3. *Complete the chart on the Analytical Response Sheet by looking for evidence of the text's purpose, target audience, and connections to at least three key concepts.*
 4. *Use the evidence to make connections or interpretations to the applicable key concepts.*

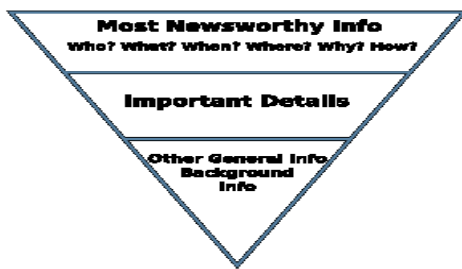
5. Write an evaluative statement that addresses the following question: *How effective is this text in delivering the message to the target audience? Explain by using evidence from the text to support your evaluation.*

Група вправ для підготовки до ПОЧ англомовних піар-текстів (3.1.)

Мета: розвиток вмінь орієнтації в структурі піар-тексту.

Приклад 3

a) *Press release has the form of the inverted pyramid.*

The inverted pyramid principle says that the most important point must be put at the top of the article, followed by next most important point, and so on, in diminishing order of importance.

b) *Read the following press release and put it in the right order.*

c) *Answer the following questions:*

1. *Which paragraph is the summary lead? How does it focus reader's attention on the important facts? Which of the five Ws and H questions (Who, What, Where, Why and How) does it answer?*
2. *What does the headline tell about? Can we find the same facts in the lead?*
3. *Which paragraph contains additional information that is helpful but not crucial?*
4. *Which paragraph could be removed by editors without damage to the important facts of the story?*

Для розвитку вмінь ПОЧ пропонуємо комплекс вправ на основі одного піар - тексту, що ілюструє можливість використання різних видів читання для опрацювання одного джерела.

Текст 1

Дотекстові вправи

Мета: зняття змістових труднощів та активізація фонових знань

Приклад 4

a) *Look at the logo in this press release. Can you decode the abbreviation BBC? What do you know about the company? Does it operate only in Great Britain? Look at the logo again for the clues.*

b) *Have you ever seen any of BBC programmes on Discovery Channel in Ukraine? Read the title and look at the photo. Do you recognize this TV presenter? If not, make guesses what kind of programmes Richard Hammond presents. What are they about?*

c) *There are two types of press releases: news release and announcement release. Read the title again and look at the information below the photo to suggest the type of this one.*

d) *Look through the words in bold in the text. Complete the chart with the either the names of BBC channels or programmes:*

BBC channels	BBC TV programmes

BBC Worldwide Channels continues to create global TV events with Richard Hammond's Crash Course

Date: 22.05.2012 Last updated: 23.05.2012 at 11.00

Category: BBC Worldwide

Series to launch globally this August

BBC Worldwide Channels today announced that *Richard Hammond's Crash Course*, an adventurous new series which sees Hammond test drive some of America's most hazardous vehicles, will be airing globally on either **BBC Knowledge**, **BBC Entertainment** or **BBC HD** this August*.

An original new commission from **BBC AMERICA**, the series follows **Richard Hammond**, presenter of **BBC Top Gear** - the world's most popular motoring show - and wildlife event television *Planet Earth Live*, as he travels across the US and faces the ultimate challenge of learning how to operate America's largest and most dangerous vehicles...

Група вправ для формування лексичних навичок ПОЧ (2.1)

Мета: зняття мовних трюнів перед читанням тексту

Приклад 5

a) Many adjectives are formed by adding a suffix to a noun or verb. Look at the typical suffixes in the chart and find the adjectives in the text to complete each column:

- ous	- al	- ive	- y	- ar

b) Give the nouns or verbs from which these adjectives were formed.

c) Add one adjective to each column in a) by adding a suffix to the nouns/verbs in the list. You may need to make other small changes:

Ambition, boss, practice, impulse, cellule.

Приклад 6

a) Fill in the correct word(s) from the list below. Use the words only once.

Extreme, to air, high quality, fair, ultimate, ongoing, television, global, to master, to capture

1 the challenge

6 share

- 2 environments
 3 machines
 4 audiences
 5 commitment
 7 events
 8 globally
 9 programmes
 10 talent

b) Find the odd word out:

- 1 broadcast, showcase, air, transmit
 2 handle, operate, work, master
 3 vehicle, care machine, mechanism
 4 programme, gear, event, show

Приклад 7

Match the highlighted words with the definitions:

- 1 _____ a thing used for transporting people, e.g. a car, lorry etc.
 2 _____ to broadcast a programme on radio or television
 3 _____ to show the best qualities or parts of something
 4 _____ (the celebration) of the day on which an important event happened many years ago
 5 _____ the treatment of an issue by the media
 6 _____ people watching or listening to a particular television or radio programme
 7 _____ when people are friendly and welcoming to guests and visitors
 8 _____ to introduce something new to the public for the first time
 9 _____ (of a performance) broadcast recorded or seen while it is happening
 10 _____ the state or quality of being dedicated to an activity

Група вправ для формування граматичних навичок ПОЧ (2.2)

Мета: зняття мовних труднощів під час читання тексту

Приклад 8

Write down all the adjectives from the press release in the superlative degree. What is the purpose of their wide use in the text? What do they characterize?

a) Write out all the adjectives from the text and complete the following chart:

Adjective	Comparative	Superlative

b) Describe your favourite TV show using the adjectives from b) in positive, comparative and superlative forms.

Приклад 9

Read the following summary of the press release and fill in the gaps:

BBC Worldwide announced the **1)** of *Richard Hammond's Crash Test*, an adventurous new **2)**, that follows a famous British **3)** as he travels across the US and learns how to **4)** America's largest and most dangerous vehicles. The start of the series is an example that proves the rule that BBC Worldwide always tries to provide its **5)** audiences with original and high quality programmes. The show will **6)** across the BBC's International TV channels. In the new programme Richard Hammond **7)** the world's largest and toughest vehicles having just a few days to learn how to **8)** these complex machines. Besides Richard Hammond's *Crash Course* BBC Worldwide is going to launch not less spectacular global **9)**, *London's Calling* – a programme featuring the music, fashion, art and culture of **10)** capital city.

Група вправ для навчання ПОЧ із використанням англомовних піар - текстів (3.2)

Притекстові вправи

Мета: формування вмінь одержання з тексту конкретної інформації (переглядове/референтне) читання

Приклад 10

Read the lead of BBC Worldwide press release and complete the chart:

<i>Who?</i>	<i>What?</i>	<i>When?</i>	<i>Why?</i>	<i>How?</i>

Мета: формування вмінь виділяти головну та другорядну інформацію в тексті (ознайомлювальне/референтне) читання

Приклад 11

a) Read the text and record most important and least important on a T-chart:

Most Important Information	Least Important Information

b) Reflect on choices with a partner, and make any changes necessary to the chart based on this discussion.

Післятекстові вправи

Мета: формування вмінь розуміння основної інформації в тексті (ознайомлювальне/референтне читання)

Приклад 12

Tick the things the text tells about:

- 1) *The date and time of new series launch.*
- 2) *Richard Hammond's contacts.*
- 3) *Queen Elizabeth's anniversary.*
- 4) *Programme synopsis.*
- 5) *Countries where you can see the show.*
- 6) *The number of the new series episodes.*

Мета: формування вмінь критичного осмислення інформації та її подальшого використання в професійній діяльності при створенні власного прес релізу (вивчаюче читання)

Приклад 13

a) Are you interested in the programme? Who might be the target audience?

b) Write your own announcement release of any new show on Ukrainian TV channels, using BBC Worldwide release as a sample. To look for the necessary information go to the following websites: <http://inter.ua/ru/news/broadcast>, <http://www.1plus1.ua/pro-kanal/novyny/>, <http://sos.stb.ua/news/>

Таким чином, ми запропонували підсистему вправ для навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого читання на основі англомовних піар-текстів, яка складається із трьох груп: 1) для розвитку та вдосконалення вмінь критичного мислення та медіаграмотності; 2) для формування та вдосконалення мовленнєвих навичок професійно орієнтованого читання; 3) для розвитку та вдосконалення вмінь референтного та інформативного професійно орієнтованого читання. На нашу думку, застосування даної підсистеми вправ дозволяє оптимізувати процес навчання іноземної мови на факультеті журналістики, оскільки вона задовольняє основним вимогам Типової програми з АМПС,

оскільки містить вправи, які можна використовувати під час читання журналістських текстів будь-яких жанрів та сполучати з іншими темами навчального модулю та адаптувати за необхідності та недостачі часу до більш ранніх ступенів навчання. Крім того, під час професійно орієнтованого читання англomовних піар-текстів студенти розвивають не тільки мовленнєві, а й професійні вміння на основі спеціальних знань стосовно особливостей майбутньої професії. Перспектива подальшого дослідження полягає в експериментальній перевірці запропонованої підсистеми вправ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І. Зуєнок та ін.] – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
2. Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь / Анатолий Николаевич Щукин. – Астрель. – 2007. – 752 с.
3. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посіб. / Софія Юрїївна Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2008. – 286 с.
4. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь / Ніна Костянтинівна Скляренко // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3–7.

УДК 657+[378:001.895]

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ «CASE-STUDY» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ НАПРЯМУ «ОБЛІК І АУДИТ»

Макаренко І.О., к. е. н., асистент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»

У статті досліджено особливості використання методу «case-study» як інноваційної педагогічної технології в процесі підготовки майбутніх бухгалтерів і аудиторів, проаналізовано переваги та навчальні можливості даного методу під час вивчення дисципліни «Професійні стандарти бухгалтерського обліку».

Ключові слова: метод кейсів («case-study»), проблемно-орієнтоване навчання, етика професійних бухгалтерів.

МАКАРЕНКО И. А. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА «CASE-STUDY» В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО НАПРАВЛЕНИЮ «УЧЕТ И АУДИТ» / ГВУЗ «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины».

В статье исследованы особенности использования метода «case-study» как инновационной педагогической технологии в процессе подготовки будущих бухгалтеров и аудиторов, проанализированы преимущества и учебные возможности данного метода при изучении дисциплины «Профессиональные стандарты бухгалтерского учета».

Ключевые слова: метод кейсов («case-study»), проблемно-ориентированное обучение, этика профессиональных бухгалтеров.

МАКАРЕНКО I. IMPLEMENTATION THE METHOD OF «CASE-STUDY» IN THE SPECIALISTS' TRAINING IN A DIRECTION «ACCOUNTING AND AUDIT» / State Higher Educational Institution «Ukrainian academy of banking of the national bank of Ukraine»

The article deals with the features of the method «case-study» as innovative educational technology in the training of future accountants and auditors, the advantages and learning opportunities of this method in the study of the discipline «Professional accounting standards».

Key words: case study method («case-study»), problem-oriented education, ethics for professional accountants.